

در سال دهم هجرت، پیامبر خدا (ص) به مردم اعلام کرد که سال آخر حیات اوست. حضرت در آن سال به حج خانه خدا مشرف شد. تنها حجی که حضرت پس از هجرت انجام داد و تعداد زیادی از مردم حضرت را همراهی کردند. در بازگشت از سفر حج حضرت در محلی به نام «غدیر خم» مردم را گرد آورد و علی (ع) را به عنوان وصی و جانشین خود معرفی نمود. متن خطبه رسول خدا (ص) در غدیر خم چنین است:

حمد و ثنای الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَلَا فِي تَوْحِيدِهِ

ستایش خدای را سزااست که در یگانگی‌اش بلند مرتبه است

وَدَنَا فِي تَفَرُّدِهِ

و در تنهایی‌اش به آفریدگان نزدیک است؛

وَجَلَّ فِي سُلْطَانِهِ
سلطنتش پر جلال است

وَعَظْمَ فِي أَرْكَانِهِ،
و در ارکان آفرینش اش بزرگ است.

«وَأَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا» وَهُوَ فِي مَكَانِهِ
بی آنکه مکان گیرد و جابه جا شود، «بر همه چیز احاطه
دارد» (طلاق / ۱۲)

وَقَهَرَ جَمِيعَ الْخَلْقِ بِقُدْرَتِهِ وَبُرْهَانِهِ،
و بر تمامی آفریدگان به قدرت و برهان خود چیره است.

حَمِيداً لَمْ يَزَلْ،
همواره ستوده بوده.

مَحْمُوداً لَا يَزَالُ
و ستوده خواهد بود.

وَمَجِيداً لَّا يَزُولُ

و مجد و بزرگی او را پایانی نیست.

وَمُبْدِئاً وَمُعِيداً

آغاز و انجام از او است.

وَ كُلُّ أَمْرٍ إِلَيْهِ يَعُودُ

و برگشت تمامی امور به سوی اوست.

بَارِئُ الْمَسْمُوكَاتِ

اوست آفریننده آسمان‌ها.

وَدَاحِي الْمَذْحُوتِ

و اوست گستراننده زمین‌ها.

وَجَبَّارُ الْأَرْضِينَ وَالسَّمَاوَاتِ،

و حکمران آن‌ها است.

قُدُّوسٌ سُبُّوحٌ،

مقدس است و منزه از هر بدی.

رَبُّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ،

و پروردگار فرشتگان و روح الامین است.

مُتَفَضِّلٌ عَلَى جَمِيعٍ مَّنْ بَرَأَهُ،

همه مخلوقاتش را مورد لطف قرار میدهد

مُتَطَوِّلٌ عَلَى جَمِيعٍ مَّنْ أَنْشَأَهُ.

و به همه موجودات نعمت میبخشد.

يَلْحَظُ كُلَّ عَيْنٍ وَالْعُيُونُ لِاتْرَاهُ.

بر دیده ها مسلط است اما هرگز دیده ای او را نبینند.

كَرِيمٌ حَلِيمٌ ذُو أَنْاتٍ،

کریم و بردبار و شکیباست.

قَدْ وَسِعَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَتُهُ

رحمت‌اش همه جا را فرا گرفته (اشاره به غافر / ۷)

وَمَنْ عَلَيْهِمْ بِنِعْمَتِهِ.

و با نعمتهایش بر مخلوقات منت گذاشته است.

لَا يَعْجَلُ بِاِنْتِقَامِهِ،

در انتقام شتاب نمی‌کند.

وَلَا يُبَادِرُ اِلَيْهِمْ بِمَا اسْتَحَقُّوا مِنْ عَذَابِهِ.

و سرعت نمی‌گیرد در انجام کیفری که گنهکاران را سزااست.

قَدْ فَهَمَ السَّرَائِرَ

بر نهان‌ها آگاه است

وَعَلِمَ الضَّمَائِرَ

و درون‌ها را می‌داند.

وَلَمْ تَخْفَ عَلَيْهِ الْمَكْنُونَاتُ

پوشیده‌ها بر او پنهان نیست

وَلَا اشْتَبَهَتْ عَلَيْهِ الْخَفِيَّاتُ.

و پنهان‌ها بر او روشن است.

لَهُ الْإِحَاطَةُ بِكُلِّ شَيْءٍ،

به همه چیز احاطه دارد

وَالْغَلَبَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

و بر هر چیزی چیره است

وَالْقُوَّةُ فِي كُلِّ شَيْءٍ

نیروی هر چیزی از اوست

وَالْقُدْرَةُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

و قدرت بر هر چیزی دارد

وَلَيْسَ مِثْلَهُ شَيْءٌ.

و هیچ چیز چو او نیست (اشاره به شوری / ۱۱).

وَ هُوَ مُنْشِئُ الشَّيْءِ حِينَ لَأَشْيَاءَ

اوست ایجادگر هر موجود آن گاه که هیچ نبود

دَائِمٌ حَيٌّ

جاودانه و زنده است

وَ قَائِمٌ بِالْقِسْطِ،

و برپاکننده عدل و داد (اشاره به آل عمران / ۱۸)

«لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ»

جز او خداوندی نیست و اوست مقتدر و حکیم» (آل عمران /

۱۸)

جَلَّ عَنَّا أَنْ تُدْرِكَهُ الْأَبْصَارُ

برتر از آن است که دیده ها او را دریابند.

«وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ»

«او ست دریا بنده دیده‌ها و بر پنهانی‌ها آگاه و بر کارها داناست» (انعام / ۱۰۳)

لَا يَلْحَقُ أَحَدٌ وَصْفَهُ مِنْ مُعَايِنَةٍ

کسی از راه دیدنش، اوصافش را درک نمی‌کند

وَلَا يَجِدُ أَحَدٌ كَيْفَ هُوَ مِنْ سِرِّ وَعَلَانِيَةٍ إِلَّا بِمَا دَلَّ
عَزَّوَجَلَّ عَلَى نَفْسِهِ.

و هیچ کس از طریقی پنهان یا آشکار، چگونگی او را درک نمی‌کند، مگر با آنچه حضرتش - عزوجل - خود، راه نماید و بشناساند.

وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي مَلَأَ الدَّهْرَ قُدْسَهُ،

و گواهی می‌دهم که او «الله» است. همو که پاکی و تنزهش سراسر روزگاران را فرا گرفته

وَالَّذِي يَغْشَى الْأَبَدَ نُورَهُ،

همو که نورش ابدیت را پوشانده

وَالَّذِي يُنْفِذُ أَمْرَهُ بِلَا مَشَاوَرَةٍ مُّشِيرٍ

همو که فرمانش را بدون مشورت مشاوره اجرا میکند

وَلَا مَعَهُ شَرِيكٌ فِي تَقْدِيرِهِ

در اجرای مقدراتش شریکی ندارد

وَلَا يُعَاوَنُ فِي تَدْبِيرِهِ.

و در سامان دادن امور، کسی یاری اش نمی کند.

صَوَّرَ مَا ابْتَدَعَ عَلَى غَيْرِ مِثَالٍ،

آفرینش را بدون الگو به تصویر کشید

وَ خَلَقَ مَا خَلَقَ بِلَا مَعُونَةٍ مِنْ أَحَدٍ وَلَا تَكَلُّفٍ وَلَا

اِحْتِيَالٍ.

و مخلوقات را بدون یاور ، بدون زحمت و بدون چاره جویی،

هستی بخشید.

أَنْشَأَهَا فَكَانَتْ

ایجاد کرد پس بی‌درنگ موجود شدند.

وَبَرَأَهَا فَبَانَتْ.

و خلق کرد پس بی‌درنگ پدیدار گشتند.

فَ«هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ»

پس «اوست «الله» که معبودی به جز او نیست» (حشر/

۲۲).

الْمُتَّقِنُ الصَّنْعَةَ،

همو که استوار می‌سازد.

الْحَسَنُ الصَّنِيعَةَ،

و ساخته‌اش زیبا است.

الْعَدْلُ الَّذِي لَا يَجُورُ،

دادگری که ستم روا نمی‌دارد

وَالْأَكْرَمُ الَّذِي تَرْجِعُ إِلَيْهِ الْأُمُورُ.

و بخشنده‌ای که کارها به او بازمی‌گردد.

وَأَشْهَدُ أَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي تَوَاضَعَ كُلُّ شَيْءٍ لِعَظَمَتِهِ،

و گواهی می‌دهم که او «الله» است که همه چیز در برابر عظمتش فروتن است.

وَذَلَّ كُلُّ شَيْءٍ لِعِزَّتِهِ،

و همه چیز در مقابل عزتش خوار و بی‌مقدار است.

وَأَسْتَسَلِمَ كُلُّ شَيْءٍ لِقُدْرَتِهِ،

و همه چیز در برابر توانایی‌اش تسلیم است

وَوَخَّضَ كُلُّ شَيْءٍ لِهَيْبَتِهِ.

و همه چیز در برابر هیبتش سر به زیر افکنده.

مَلِكُ الْأَمْلَاكِ

پادشاه هستی‌ها است

وَمُفَلِّكُ الْأَفْلَاكِ

و چرخاننده سپهرها است

وَمُسَخِّرُ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ،

«كُلُّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُّسَمًّى»

و رام‌کننده آفتاب و ماه است «که هر یک تا آجل معین

جریان یابند» (رعد / ۲)

«يُكْوِّرُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَ يُكْوِّرُ النَّهَارَ عَلَى اللَّيْلِ»

«يَطْلُبُهُ حَثِيثًا»

«او پرده‌ی شب را به روز می‌پیچد و پرده‌ی روز را به شب

پیچد» (زمر / ۵) «که شتابان در پی آن است» (اعراف / ۵۴)

قَاصِمُ كُلِّ جَبَّارٍ عَنِيدٍ

اوست شکننده‌ی هر ستمگر سرکش

وَمُهْلِكُ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّرِيدٍ.

و اوست نابودکننده‌ی هر شیطان رانده شده.

لَمْ يَكُنْ لَهُ ضِدٌّ

او را ناساز و منازعی نیست

وَلَا مَعَهُ نِدٌّ

و همراهش شریکی نیست

أَحَدٌ صَمَدٌ

یکتا و بی نیاز است (اشاره به اخلاص / ۱-۲)،

«لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ»

«نه کسی را زاده و نه زاییده شده» (اخلاص / ۳).

وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ»

«و او را همتایی نیست» (اخلاص / ۴).

إِلَهُ وَاحِدٌ

خداوند یگانه است

وَرَبُّ مَا جَدُّ،

و پروردگارِ بزرگوار است.

يَشَاءُ فَيُمُضِي،

بخواهد، مسجل میشود

وَيُرِيدُ فَيَقْضِي،

و اراده کند، انجام میشود

وَيَعْلَمُ فَيُحْصِي،

می‌داند و به شماره در می‌آورد

وَيُمِيتُ وَيُحْيِي،

می‌میراند و زنده می‌گرداند

وَيُفْقِرُ وَيُغْنِي،

نیازمند می‌کند و بی‌نیاز می‌سازد

وَيُضْحِكُ وَيُبْكِ،

می خنداند و می گریاند

(وَيُدْنِي وَيُقْصِي)

نزدیک می سازد و دور می کند

وَيَمْنَعُ وَيُعْطِي،

و باز می دارد و عطا می کند.

«لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ»

«او راست پادشاهی و ستایش» (تغابن / ۱).

بِيَدِهِ الْخَيْرُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

به دست توانای اوست تمام نیکی و هموست بر هر چیز توانا

(اشاره: آل عمران / ۲۶).

«يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُؤَلِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ»

«شب را در روز و روز را در شب فرو برد.» (فاطر / ۱۳)

«لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ» «الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ».

«معبودی جز او نیست» (آل عمران / ۶)؛ «گران‌مایه و
آمرزنده است» (ص / ۶۶).

مُسْتَجِيبُ الدُّعَاءِ

اجابت‌کننده‌ی دعا است.

وَمُجْزِلُ الْعَطَاءِ،

و بخشش‌اش فراوان است

مُحْصِي الْأَنْفَاسِ

برشمارنده‌ی نفس‌ها است

وَرَبُّ الْجَنَّةِ وَالنَّاسِ.

و پروردگارِ پری و انسان است.

الَّذِي لَا يُشْكِلُ عَلَيْهِ شَيْءٌ،

همو که چیزی بر او مشکل ننماید،

وَلَا يُضْجِرُهُ صُرَاخُ الْمُسْتَصْرِخِينَ
و فریاد فریادکنندگان او را آزرده نکند

وَلَا يُبْرِمُهُ إِحْسَاحُ الْمَلْحِينِ.
و اصرارِ اصرارکنندگان او را به ستوه نیاورد.

الْعَاصِمُ لِلصَّالِحِينَ،
نگاهبان نیکوکاران است

وَالْمَوْفِقُ لِلْمُفْلِحِينَ،
یاور رستگاران است

وَمَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ
صاحب اختیار مؤمنان است
وَرَبُّ الْعَالَمِينَ.
و پروردگار جهانیان است.

الَّذِي اسْتَحَقَّ مِنْ كُلِّ مَنْ خَلَقَ أَنْ يَشْكُرَهُ وَيَحْمَدَهُ
(عَلَى كُلِّ حَالٍ).

همو که در همه‌ی احوال سزاوار سپاس و ستایش آفریدگان
است.

أَحْمَدُهُ كَثِيرًا

او را فراوان می‌ستایم

وَأَشْكُرُهُ دَائِمًا عَلَى السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالشُّدَّةِ وَالرِّخَاءِ،
و همواره سپاسش می‌گوییم؛ بر شادی و رنج و بر آسایش و
سختی

وَأُؤْمِنُ بِهِ وَبِمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ.

و به او و فرشتگانش و کتاب‌هایش و فرستاده‌هایش ایمان
دارم.

أَسْمَعُ لِأَمْرِهِ وَأُطِيعُ

گوش به فرمان و مطیعش هستم

وَأَبَادِرُ إِلَى كُلِّ مَا يَرْضَاهُ

و به هر آنچه خوشنودش سازد می‌شتابم

وَأَسْتَسْلِمُ لِمَا قَضَاهُ،

در برابر حکمش تسلیمم

رَغْبَةً فِي طَاعَتِهِ

به فرمانبری‌اش مشتاقم

وَ خَوْفًا مِنْ عُقُوبَتِهِ،

و از کیفر او ترسانم.

لِأَنَّهُ اللَّهُ الَّذِي لَا يُؤْمَنُ مَكْرُهُ

زیرا او «الله» است، همو که کسی از مکرش در امان نیست.

وَلَا يُخَافُ جَوْرَهُ.

و کسی از بی‌عدالتیش نمی‌ترسد (زیرا او را ستمی نیست).

وَأَقِرُّ لَهُ عَلَى نَفْسِي بِالْعُبُودِيَّةِ

به بندگی خودم در برابر او معترفم

وَ أَشْهَدُ لَهُ بِالرُّبُوبِيَّةِ.

و به پروردگاری اش گواهی می‌دهم.

وَأُودِّي مَا أَوْحَى بِهِ إِلَيَّ

آنچه به من وحی نموده انجام می‌دهم،

حَذَرًا مِنْ أَنْ لَا أَفْعَلَ فَتَحِلَّ بِي مِنْهُ قَارِعَةٌ لَا يَدْفَعُهَا

عَنِّي أَحَدٌ وَإِنْ عَظُمَتْ حِيلَتُهُ وَصَفَتْ خُلَّتُهُ.

مبادا وظیفه ام را انجام ندهم تا مستحق عذابی از سوی او
گردم که کسی را یارای دورساختن آن از من نباشد، هر چند
توانش بسیار و دوستی اش (با من) خالص باشد.

مأموریت مهم رسول خدا (ص)

لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ؛

معبودی جز او نیست؛

لِأَنَّهُ قَدْ عَلِمَنِي أَنِّي إِن لَّمْ أُبَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيَّ (فِي
حَقِّ عَلِيٍّ) فَمَا بَلَّغْتُ رِسَالَتَهُ.

چرا که به من اعلام فرموده که اگر آنچه (درباره‌ی علی) بر
من نازل کرده به مردم نرسانم، وظیفه رسالتش را انجام
نداده‌ام.

وَقَدْ ضَمِنَ لِي تَبَارَكَ وَتَعَالَى الْعِصْمَةَ (مِنَ النَّاسِ)

و خداوند تبارک و تعالی امنیت از [آزار] مردم را برایم
تضمین کرده

وَ هُوَ اللَّهُ الْكَافِي الْكَرِيمُ.

و البته که او بسنده و بخشنده است.

فَأَوْحَىٰ إِلَيَّ: بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، «یا اَیُّهَا
 الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَیْكَ مِنْ رَبِّكَ» - فی عَلِیٍّ
 یَعْنِی فی الْخِلاَفَةِ لِعیْلِ بْنِ اَبِی طَالِبٍ - «وَإِنْ لَمْ
 تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللّٰهُ یَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ».
 پس آنگاه خداوند چنین وحی ام فرستاد: به نام خداوند همه
 مهرِ مهرورز. «ای فرستاده‌ی ما! آن چه از سوی
 پروردگارت» درباره‌ی علی و خلافت او «بر تو فرود آمده بر
 مردم ابلاغ کن، وگرنه رسالت خداوندی را به انجام
 نرسانده‌ای؛ و او تو را از آسیب مردمان نگاه می‌دارد» (مائده/
 ۶۳).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا قَصَّرْتُ فِی تَبْلِیغِ مَا أُنزِلَ اللّٰهُ تَعَالٰی
 إِلَیَّ،

هان مردمان! هرگز در رساندن آنچه خدا بر من نازل کرده
 کوتاهی نکرده‌ام

وَ اَنَا اُبَیِّنُ لَكُمْ سَبَبَ هَذِهِ الْاٰیَةِ.

اما سبب نزول این آیه را برایتان بیان می‌کنم.

إِنَّ جَبْرِيْلَ هَبَطَ إِلَيَّ مِرَارًا ثَلَاثًا

همانا جبرئیل سه مرتبه بر من فرود آمد

يَأْمُرُنِي عَنِ السَّلَامِ رَبِّي - وَهُوَ السَّلَامُ -

از سوی پروردگارم، سلام - که تنها او سلام است - فرمان
آورد

أَنَّ أَقْوَمَ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ

که در این مکان برخیزم

فَأَعْلِمَ كُلَّ أَبْيَضٍ وَأَسْوَدَ:

و به هر سفید و سیاهی اعلام کنم:

أَنَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَوَصِيِّي وَ خَلِيْفَتِي (عَلِيَّ
أُمَّتِي)

که علی بن ابی طالب (ع) برادر، وصی و جانشین من در
میان امت است

وَالْإِمَامُ مِنْ بَعْدِي،

و امام پس از من است.

الَّذِي مَحَلُّهُ مِنِّي مَحَلُّ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ

لَأَنْبِيَّ بَعْدِي

همو که جایگاه او نسبت به من به سان هارون نسبت به موسی است، جز آن که پیامبری پس از من نخواهد بود.

وَ هُوَ وَلِيُّكُمْ بَعْدَ اللَّهِ وَ رَسُولِهِ.

او، صاحب اختیارتان پس از خدا و رسول او است.

وَقَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَيَّ بِذَلِكَ آيَةً مِنْ

كِتَابِهِ

و در این باره پروردگرم آیه‌ای از کتابش بر من نازل فرموده است.

(هِی): «إِنَّمَا وَلِيُّكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا
الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ»
آن آیه چنین است: «همانا ولی، صاحب اختیار و سرپرست
شما، خدا و پیامبر او و مومنانی هستند که نماز به پا می‌دارند
و در حال رکوع زکات می‌پردازند» (مائده / ۵۵).

وَعَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ الَّذِي أَقَامَ الصَّلَاةَ وَ آتَى الزَّكَاةَ
وَهُوَ رَاكِعٌ

و هر آینه علی بن ابی طالب (ع) کسی است که نماز به پا
داشته و در رکوع زکات پرداخته است

يُرِيدُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِي كُلِّ حَالٍ.

او در همه حال خدای عزوجل را می‌خواهد

وَسَأَلَتْ جِبْرِيْلَ أَنْ يَسْتَعْفِيَ لِي (السَّلَامَ) عَنْ تَبْلِيغِ
ذَلِكَ إِلَيْكُمْ، أَيُّهَا النَّاسُ!

و ای مردم! من از جبرئیل خواستم که از خداوند سلام اجازه
کند و مرا از این مأموریت معاف فرماید.

لِعِلْمِي بِقَلَّةِ الْمُتَّقِينَ وَكَثْرَةِ الْمُنَافِقِينَ

زیرا کمی پرهیزگاران و فزونی منافقان را میدانستم

وَإِدْغَالِ اللَّائِمِينَ وَحِيلِ الْمُسْتَهْزِئِينَ بِالْإِسْلَامِ،

و از دسیسه‌ی ملامت‌گران و مکر مسخره‌کنندگان اسلام
مطلع بودم

الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ

همان منافقانی که خداوند در کتاب خود توصیفشان فرموده

بِأَنَّهُمْ «يَقُولُونَ بِالسِّنْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ»،

وَيَحْسَبُونَهُ «هَيْئًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ»

بدین صورت که: «به زبان آن را می‌گویند که در دل‌هایشان

نیست» (فتح / ۱۱) و «آن را اندک و آسان می‌شمارند، حال

آن که نزد خداوند بس بزرگ است» (نور / ۱۵).

وَكَثْرَةِ أَذَاهُمْ لِي غَيْرَ مَرَّةٍ حَتَّى سَمَوْنِي أُذُنًا

همچنین به دلیل آزارهای فراوان و متعددشان تا بدانجا که

مرا گوش [سخن‌شنو و زودباور] نامیدند

وَزَعَمُوا أَنِّي كَذَلِكَ لِكَثْرَةِ مُلَازِمَتِهِ إِيَّايَ وَ إِقْبَالِي
عَلَيْهِ (وَ هَوَاهُ وَ قَبُولِهِ مِنِّي).

به خاطر همراهی بسیار علی با من و رویکرد من به او و تمایل و پذیرش او از من گمان کردند حقیقتا چنین هستیم.

حَتَّى أَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ فِي ذَلِكَ « وَ مِنْهُمْ الَّذِينَ
يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَ يَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ، قُلْ أُذُنٌ - عَلَى
الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُ أُذُنٌ - « خَيْرٌ لَكُمْ، يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَ
يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ رَحْمَةٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَ
الَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ»

تا آن که خداوند در این باره نازل فرمود: «و برخی از آنان، کسانی‌اند که پیامبر خدا را می‌آزارند و می‌گویند: او سخن‌شنو و زودباور است. بگو: اگر پیامبر (ص) سخن‌شنو است - به گمان آنان که خیال می‌کنند چنین است - لیکن به خیر شماست، او به خدا ایمان دارد و مؤمنان را تصدیق می‌کند و راستگو می‌انگارد و برای کسانی از شما که ایمان آورده‌اند، رحمت است، و برای آنان که همواره پیامبر خدا را آزار می‌دهند، عذابی دردناک است» (توبه / ۶۱).

وَلَوْ شِئْتُ أَنْ أُسَمِّيَ الْقَائِلِينَ بِذَلِكَ بِأَسْمَائِهِمْ
لَسَمَّيْتُ

و اگر می خواستم نام گویندگان چنین سخنی را به زبان
می آوردم

وَأَنْ أُؤَمِّئَ إِلَيْهِمْ بِأَعْيَانِهِمْ لِأَوْمَاتٍ

اگر میخواستم به شخص خودشان اشاره کنم، چنین
می کردم

وَأَنْ أَدُلَّ عَلَيْهِمْ لَدَلْتُ،

و اگر میخواستم بر آنان راهنمایی کنم، انجام می دادم.

وَلَكِنِّي وَاللَّهِ فِي أُمُورِهِمْ قَدْ تَكْرَمْتُ.

اما سوگند به خدا در کارشان کریمانه، لب فروبستم.

وَكُلُّ ذَلِكَ لَا يَرْضَى اللَّهُ مِنْي إِلَّا أَنْ أُبَلِّغَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ
إِلَيَّ (فِي حَقِّ عَلِيٍّ).

با این حال خداوند از من خشنود نخواهد گشت، مگر آن که
آنچه در حق علی (ع) فرو فرستاده به گوش شما برسانم.

ثُمَّ تَلَا: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ»
- فِي حَقِّ عَلِيٍّ - «وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ
وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ».

سپس پیامبر (ص) چنین خواند: «ای پیامبر ما! آن چه از
سوی پروردگارت بر تو نازل شده - در حق علی - ابلاغ
کن؛ وگرنه کار رسالتش را انجام نداده‌ای و البته خداوند تو
را از آسیب مردمان نگاه می‌دارد» (مائده / ۶۷).

فَاعْلَمُوا مَعَاشِرَ النَّاسِ ذَلِكَ فِيهِ وَافْهَمُوهُ.

هان مردمان! بدانید و بفهمید که این آیه درباره‌ی اوست.

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ قَدْ نَصَبَهُ لَكُمْ وَلِيًّا وَإِمَامًا،

و بدانید که خداوند او را برایتان صاحب اختیار و امام قرار داده است.

فَرَضَ طَاعَتَهُ عَلَى الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَعَلَى

التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ،

پیروی علی (ع) را بر مهاجران و انصار و آنان که به نیکی از ایشان پیروی می‌کنند واجب نموده

وَعَلَى الْبَادِي وَالْحَاضِرِ، وَعَلَى الْعَجَمِيِّ وَالْعَرَبِيِّ،

و بر روستائی و شهرنشین و بر عجم و عرب

وَالْحُرُّ وَالْمَمْلُوكِ وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ،

و بر آزاد و برده و بر کوچک و بزرگ

وَعَلَى الْأَبْيَضِ وَالْأَسْوَدِ، وَعَلَى كُلِّ مُوَحَّدٍ.

و بر سفید و سیاه و بر تمام یکتاپرستان (پیروی از علی (ع)

لازم است)

ماضٍ حُكْمُهُ،

حکمش قطعی است

جَازٍ قَوْلُهُ،

سخنش کافی است

نَافِذُ أَمْرُهُ،

دستورش نافذ و لازم الاجراء است

مَلْعُونٌ مَن خَالَفَهُ،

مخالفش از رحمت حق دور است

مَرَحُومٌ مَّنْ تَبِعَهُ وَصَدَّقَهُ،

و پیرو و تأیید کننده‌اش، مشمول رحمت الهی است.

فَقَدْ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلِمَنْ سَمِعَ مِنْهُ وَ أَطَاعَ لَهُ.

خداوند علی (ع) و آنان که گوش به فرمان و مطیع او هستند را آمرزیده است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ آخِرُ مَقَامٍ أَقْوَمُهُ فِي هَذَا الْمَشْهَدِ،

هان مردمان! این آخرین باری است که در این مکان می‌ایستم (و به زودی به جوار رحمت الهی می‌شتابم).

فَاسْمَعُوا وَ أَطِيعُوا وَانْقَادُوا لِأَمْرِ (اللَّهِ) رَبِّكُمْ،

پس گوش کنید و اطاعت کنید و به فرمان حق گردن نهید.

فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ هُوَ مَوْلَاكُمْ وَإِلَهُكُمْ،

خداوند عزوجل صاحب اختیار و معبود شماست؛

ثُمَّ مِنْ دُونِهِ رَسُولُهُ وَنَبِيِّهِ الْمُخَاطَبُ لَكُمْ،

پس از خداوند، ولی شما فرستاده و پیامبر اوست که اکنون با شما سخن می‌گوید.

ثُمَّ مِنْ بَعْدِي عَلِيٌّ وَلِيُّكُمْ وَإِمَامُكُمْ بِأَمْرِ اللَّهِ رَبِّكُمْ،

و پس از من، به فرمان پروردگار، علی (ع) صاحب اختیار و امام شماست.

ثُمَّ الْإِمَامَةُ فِي ذُرِّيَّتِي مِنْ وُلْدِهِ

سپس امامت در فرزندان من از نسل علی (ع) خواهد بود.

إِلَى يَوْمٍ تَلْقَوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ.

این قانون تا روزی که خدا و رسول او را ملاقات می‌کنید (قیامت) دوام دارد.

لَا حَلَالَ إِلَّا مَا أَحَلَّهُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَهُمْ،

روا نیست، مگر آن چه خدا و رسولش و امامان روا دانند؛

وَلَا حَرَامَ إِلَّا مَا حَرَّمَهُ اللَّهُ (عَلَيْكُمْ) وَرَسُولُهُ وَهُمْ،
و ناروا نیست مگر آن چه خدا و رسولش و امامان ناروا دانند.

وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَرَّفَنِي الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ
خداوند عزوجل، روا و ناروا را به من شناسانده

وَأَنَا أَفْضَيْتُ بِمَا عَلَّمَنِي رَبِّي مِنْ كِتَابِهِ وَحَلَالِهِ وَ
حَرَامِهِ إِلَيْهِ.
و من آنچه پروردگارم از کتابش و حلال و حرامش به من
آموخته، در اختیار علی (ع) نهادم.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَّلُوهُ.
هان مردمان! او را برتر بدانید.

مِمَّنْ عِلْمٌ إِلَّا وَقَدْ أَحْصَاهُ اللَّهُ فِيَّ،
هیچ دانشی نیست مگر اینکه خداوند آن را در من قرار داده

وَكُلُّ عِلْمٍ عُلِّمْتُ فَقَدْ أَحْصَيْتُهُ فِي إِمَامِ الْمُتَّقِينَ،
و هر دانشی که به من آموخته شده را در جان پیشوای
پرهیزکاران، علی (ع)، قرار دادم.

وَمَا مِنْ عِلْمٍ إِلَّا وَقَدْ عَلَّمْتُهُ عَلِيًّا،

هیچ دانشی نیست، مگر آن که آن را به علی (ع) آموختم.

وَهُوَ الْإِمَامُ الْمُبِينُ الَّذِي ذَكَرَهُ اللَّهُ فِي سُورَةِ يَس:

«وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ».

او همان پیشوای روشنگری است که خداوند او را در سوره‌ی

«یس» یاد کرده: «و دانش هر چیز را در امام روشنگر

برشمرده‌ایم» (یس / ۱۲).

مَعَاشِرِ النَّاسِ، لَا تَضِلُّوا عَنْهُ وَلَا تَنْفِرُوا مِنْهُ،

هان مردمان! از علی (ع) (به سوی دیگری) گمراه نشوید و

از او دور نشوید.

وَلَا تَسْتَنْكِفُوا عَنْ وِلايَتِهِ،

و از سرپرستی‌اش رو برنگردانید.

فَهُوَ الَّذِي «يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ» وَيَعْمَلُ بِهِ،

علی (ع) است که «به سوی حق هدایت می کند» (یونس /

۳۵) و به آن عمل می کند.

وَيُزْهِقُ الْبَاطِلَ وَيَنْهَى عَنْهُ،

و باطل را نابود می کند و از آن باز می دارد.

وَلَا تَأْخُذْهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمَةٌ.

و در راه خدا نکوهش هیچ ملامتگری او را از حق باز

نمی دارد (اشاره به مائده/۵۴).

أَوَّلُ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ

او نخستین مؤمن به خدا و رسول اوست

(لَمْ يَسْبِقْهُ إِلَى الْإِيمَانِ بِي أَحَدٌ)،

کسی در ایمان به من، از او سبقت نگرفته

وَالَّذِي فَدَى رَسُولَ اللَّهِ بِنَفْسِهِ،

اوست که جان خود را فدای رسول الله (ص) نمود

وَالَّذِي كَانَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا أَحَدٌ يَعْبُدُ اللَّهَ مَعَ
رَسُولِهِ مِنَ الرِّجَالِ غَيْرُهُ.

همو که همراه رسول خدا بوده در هنگامی که هیچ مردی
غیر از او همراه با رسول خدا (ص)، خدا را عبادت نمی کرد.

أَوَّلُ النَّاسِ صَلَاةً

او اولین نمازگزار است

وَأَوَّلُ مَنْ عَبَدَ اللَّهَ مَعِيَ.

و نخستین کسی است که همراه من خدا را پرستش نموده

أَمَرْتُهُ عَنِ اللَّهِ أَنْ يَنَامَ فِي مَضْجَعِي،

از طرف خدا، به او فرمان دادم تا در بستر من بخوابد

فَفَعَلَ فَادِيًّا لِي بِنَفْسِهِ.

و او در حالی که جان خود را کف دست گرفته بود، به
دستورم عمل نمود.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضَّلُوهُ فَقَدْ فَضَّلَهُ اللَّهُ،

هان مردمان! او را برتر دانید، که خداوند او را برگزیده؛

وَاقْبَلُوهُ فَقَدْ نَصَبَهُ اللَّهُ.

و او را بپذیرید، که خداوند او را منصوب نموده.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ إِمَامٌ مِنَ اللَّهِ،

هان مردمان! او امامی از سوی خدا است

وَلَنْ يَتُوبَ اللَّهُ عَلَى أَحَدٍ أَنْكَرَ وَلَايَتَهُ وَلَنْ يَغْفِرَ لَهُ.

و هرگز خداوند توبه‌ی منکر ولایتش را نپذیرد و هرگز او را
نیامرزد.

حَتَّمَا عَلَى اللَّهِ أَنْ يَفْعَلَ ذَلِكَ مِمَّنْ خَالَفَ أَمْرَهُ

این است رفتار قطعی خداوند با مخالفان علی (ع)

وَأَنْ يُعَذِّبَهُ عَذَابًا نُكْرًا أَبَدًا أَبَدًا وَدَهْرَ الدُّهُورِ.

و هرآینه خداوند او را به عذاب دردناک پایدار مستمر کیفر
کند.

فَاَحْذَرُوا اَنْ تُخَالِفُوهُ،

از مخالفت او بهراسید

فَتَصَلُّوا «ناراً وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ

لِلْكَافِرِينَ»

و گرنه «در آتشی درخواهید شد که آتش گیری آن مردمانند؛ و سنگ، که برای حق ستیزان آماده شده است»
(بقره / ۲۴).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، بى - وَاللّهِ - بَشَرِ الْاَوَّلُونَ مِنْ

النَّبِيِّينَ وَالْمُرْسَلِينَ،

هان مردمان! به خدا سوگند که پیامبران پیشین به ظهورم
مژده داده‌اند،

وَأَنَا - (وَاللّهِ) - خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ وَالْحُجَّةُ

عَلَى جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ مِنْ أَهْلِ السَّمَاوَاتِ

وَالْأَرْضِينَ.

و اکنون من آخرین پیامبر و فرستاده ام و برهان روشنی بر
همه آفریدگان از اهالی آسمانی و زمینی.

فَمَنْ شَكَّ فِي ذَلِكَ فَقَدْ كَفَرَ كُفْرَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى
آن کس که در درستی این تردید کند، به کفر جاهلیت
نخستین درآمده است

وَمَنْ شَكَّ فِي شَيْءٍ مِنْ قَوْلِي هَذَا، فَقَدْ شَكَّ فِي
كُلِّ مَا أَنْزَلَ إِلَيَّ.

و تردید در سخنان امروز همسنگ تردید در تمامی
محتوای رسالت من است.

وَمَنْ شَكَّ فِي وَاحِدٍ مِنَ الْأُمَّةِ فَقَدْ شَكَّ فِي الْكُلِّ
مِنْهُمْ،

و شک در امامت یکی از امامان، به سان شک در تمامی آنان
است.

وَالشَّاکُّ فِينَا فِي النَّارِ.

و هرآینه جایگاه تردیدکنندگان در مورد ما، آتش دوزخ
خواهد بود.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، حَبَانِيَّ اللّٰهُ عَزَّوَجَلَّ بِهَذِهِ الْفَضِيلَةِ مَنًّا
مِنْهُ عَلَيَّ وَ إِحْسَانًا مِنْهُ إِلَيَّ

هان مردمان! خداوند عزوجل از روی منت و احسان خویش
این برتری را به من پیشکش کرد

وَ «لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ» مَنِّي أَبَدَ الْأَبْدِينَ وَ دَهْرَ
الدَّاهِرِينَ وَ عَلَيَّ كُلِّ حَالٍ.

و «البته که خدایی جز او نیست و تمامی ستایش‌ها ویژه‌ی
اوست (قصص / ۷۰)؛ در همه روزگاران و در هر حال و مقام.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَضُّلُوا عَلَيَّ

هان مردمان! علی (ع) را برتر دانید

فَإِنَّهُ أَفْضَلُ النَّاسِ بَعْدِي مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى مَا أَنْزَلَ اللّٰهُ
الرِّزْقَ وَ بَقِيَ الْخَلْقُ.

علی (ع) پس از من، برترین مردم از مرد و زن است؛ تا آن
هنگام که خدا روزی می‌فرستد و آفریدگان پایدارند.

مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ، مَغْضُوبٌ مَغْضُوبٌ مَنْ رَدَّ عَلَيَّ قَوْلِي
هَذَا وَلَمْ يُوَافِقْهُ.

دورباد دورباد از درگاه مهر خداوند و خشم باد خشم باد بر
آن که این گفته‌ام را نپذیرد و با او سازگار نباشد!

أَلَا إِنَّ جَبْرئِيلَ خَبَّرَنِي عَنِ اللَّهِ تَعَالَى بِذَلِكَ
هان! بدانید جبرئیل از سوی خداوند تعالی این خبر را آورد

وَيَقُولُ: مَنْ عَادَى عَلِيًّا وَلَمْ يَتَوَلَّهُ فَعَلَيْهِ لَعْنَتِي وَ
غَضَبِي،

و می‌گوید: هر آن که با علی ستیزد و بر ولایت او گردن
نگذارد، نفرین و خشم من (خداوند متعال) بر او باد!

«وَلْتَنْظُرْ نَفْسٌ مَا قَدَّمَتْ لِغَدٍ»

«البته بایست که هر کس بنگرد که برای فردای رستاخیز
خود چه پیش فرستاده» (حشر / ۱۸).

وَاتَّقُوا اللَّهَ - أَنْ تُخَالِفُوهُ

[هان!] تقوا پیشه کنید و از ناسازگاری با علی (ع) بپرهیزید.

«فَتَزَلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا»

«مباد که گام‌هایتان پس از استواری در لغزد» (نحل / ۹۴).

«إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ مِمَّا تَعْمَلُونَ».

«که خداوند بر کردارتان آگاه است» (حشر / ۱۸).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ جَنُبُ اللَّهِ الَّذِي ذَكَرَ فِي كِتَابِهِ
الْعَزِيزِ،

هان مردمان! علی (ع) همان هم‌جوار و همسایه خداوند
است که در کتاب عزیز خود او را یاد کرده

فَقَالَ تَعَالَى مُخْبِرًا عَمَّنْ يُخَالِفُهُ:

خداوند درباره‌ی مخالفان او چنین فرموده:

«أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنبِ
اللَّهِ».

«مبادا کسی در روز رستاخیز بگوید: افسوس که درباره‌ی
هم‌جوار و همسایه‌ی خدا کوتاهی کردم» (زمر / ۵۶).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، تَدَبَّرُوا الْقُرْآنَ وَافْهَمُوا آيَاتِهِ
هان مردمان! در قرآن اندیشه کنید و ژرفی آیات آن را
دریابید

وَأَنْظُرُوا إِلَىٰ مُحْكَمَاتِهِ وَلَا تَتَّبِعُوا مُتَشَابِهَهُ،
بر محکمت قرآن نظر کنید و از متشابهاتش پیروی ننمایید.

فَوَاللَّهِ لَنْ يُبَيِّنَ لَكُمْ زَوَاجِرَهُ وَلَنْ يُوضِحَ لَكُمْ
تَفْسِيرَهُ

پس به خدا سوگند کسی باطن و تفسیر قرآن را برایتان
آشکار نمی‌کند

إِلَّا الَّذِي أَنَا آخِذٌ بِيَدِهِ وَمُضْعِدُهُ إِلَيَّ وَشَائِلٌ بِعَضُدِهِ
(وَرَافِعُهُ بِيَدَيَّ)

مگر همین کسی که دست او را گرفته و بالا آورده‌ام و بازویش را بلند کردم و با دستانم بالا آوردم.

وَمُعَلِّمُكُمْ: أَنَّ مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ،
و اعلام می‌دارم که: هر آن که من سرپرست اویم، این علی سرپرست اوست.

وَهُوَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ أَخِي وَوَصِيِّ،
و او علی بن ابی طالب (ع) است؛ برادر و وصی من

وَمُؤَالَاتُهُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، أَنْزَلَهَا عَلَيَّ.
و سرپرستی و ولایت او حکمی است از سوی خدا که بر من فرستاده شده است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ عَلِيًّا وَالطَّيِّبِينَ مِنْ وُلْدِي (مِنْ
صَلْبِهِ) هُمْ الثَّقَلُ الْأَصْغَرُ،

هان مردمان! همانا علی (ع) و فرزندان پاکم از نسل او،
یادگار گران سنگ کوچک ترند

وَالْقُرْآنُ الثَّقَلُ الْأَكْبَرُ،

و قرآن یادگار گران سنگ بزرگ تر.

فَكُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مُنْبِئٌ عَنِ صَاحِبِهِ وَ مُوَافِقٌ لَهُ،

هر یک از این دو (قرآن و اهل بیت) از دیگری خبر می دهد
و با آن سازگار است.

لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ.

آن دو هرگز از هم جدا نخواهند شد تا در حوض کوثر بر من
وارد شوند.

أَلَا إِنَّهُمْ أَمْنَاءُ اللَّهِ فِي خَلْقِهِ وَ حُكَّامُهُ فِي أَرْضِهِ.

هان! بدانید که آنان امانتداران خداوند در میان آفریدگان و
حاکمان او در زمین اویند.

أَلَا وَقَدْ أَدَّيْتُ،

هشدار که من وظیفه‌ی خود را ادا کردم.

أَلَا وَقَدْ بَلَّغْتُ،

هشدار که من آن چه بر عهده‌ام بود ابلاغ کردم

أَلَا وَقَدْ أَسْمَعْتُ،

هشدار که به گوشتان رساندم

أَلَا وَقَدْ أَوْضَحْتُ،

هشدار که روشن نمودم.

أَلَا وَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَالَ وَ أَنَا قُلْتُ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ،
بدانید که این سخن خدا بود و من از سوی او سخن گفتم.

أَلَا إِنَّهُ لَا «أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ» غَيْرَ أَخِي هَذَا،
هشدار که هرگز به جز این برادرم، کسی نباید امیرالمؤمنین
خوانده شود.

أَلَا لَا تَحِلُّ إِمْرَةٌ الْمُؤْمِنِينَ بَعْدِي لِأَحَدٍ غَيْرِهِ.
هشدار که پس از من امارت مؤمنان برای کسی جز او روا
نباشد.

ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى عَضِدِهِ فَرَفَعَهُ.
آن گاه رسول خدا (ص) دست به بازوی علی (ع) زد و آن را
بلند کرد.

ثم قال: «أَيُّهَا النَّاسُ، مَنْ أَوْلَىٰ بِكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ؟
سپس فرمود: مردمان! کیست سزاوارتر از شما به شما؟

قالوا: اللهُ وِرسولُهُ.

گفتند خداوند و پیامبر او!

فَقَالَ: أَلَا مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فِهَذَا عَلِيٌّ مَوْلَاهُ،

سپس فرمود: آگاه باشید! آن که من سرپرست اویم، پس
این علی سرپرست اوست!

اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ

خداوندا دوست بدار آن را که سرپرستی او را بپذیرد.

وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ

و دشمن بدار هر آن که او را دشمن دارد.

وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ

و یاری کن یار او را.

وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ.

و تنها گذار آن را که او را تنها گذارد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلِيُّ أَخِي وَ وَصِيِّ وَ وَاِعِي عِلْمِي،

هان مردمان! این علی است، برادر و وصی و نگاهبان دانش

من.

وَ خَلِيفَتِي فِي أُمَّتِي عَلِيُّ مَنْ آمَنَ بِي وَ عَلِيُّ تَفْسِيرِ

كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ

و هموست جانشین من در امتم بر گروندگان به من و

مطابق تفسیر کتاب خداوند عزوجل.

وَالدَّاعِي إِلَيْهِ وَالْعَامِلُ بِهَا يَرْضَاهُ

او به سوی خدا می خواند و به آنچه موجب خشنودی اوست

عمل می کند

وَالْمُحَارِبُ لِأَعْدَائِهِ

با دشمنان خدا می ستیزد

وَالْمُوَالِي عَلَى طَاعَتِهِ

و با فرمانبرداران خدا دوستی می کند

وَالنَّاهِي عَنِ مَعْصِيَتِهِ.

و از نافرمانی خدا باز می دارد.

إِنَّهُ خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ وَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْإِمَامُ الْهَادِي

مِنَ اللَّهِ،

همانا اوست جانشین رسول الله و فرمانروای مومنان و

پیشوای هدایتگر از سوی خدا

وَ قَاتِلُ النَّاكِثِينَ وَ الْفَاسِقِينَ وَ الْمَارِقِينَ بِأَمْرِ اللَّهِ.

او به فرمان خدا با پیمان شکنان، رویگردانان از راه راست و

بیرون رفتگان از دین پیکار کند.

يَقُولُ اللَّهُ: «مَا يَبْدُلُ الْقَوْلُ لَدَيَّ».

خداوند می فرماید: «فرمان من دگرگون نخواهد شد» (ق/

۲۹).

بِأَمْرِكَ يَا رَبِّ أَقُولُ:

پروردگارا! اکنون به فرمان تو چنین می‌گویم:

اَللّٰهُمَّ وَاٰلِ مَنْ وَاٰلِهٖ

خداوندا! دوستداران او را دوست دار

وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ

و دشمنان او را دشمن دار

وَاَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ

یارانش را یاری نما

وَاخْذُلْ مَنْ خَذَلَهُ

خودداری کنندگان از یاری‌اش را به خود رها کن

وَالْعَنُ مَنْ اَنْكَرَهُ

هر که او را انکار کند، از مهرت بران

وَاعْزِبْ عَلَيَّ مَنْ جَحَدَ حَقَّهُ.

و بر کسی که حق او را منکر شود، خشم خود را فرود آور.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَ الْآيَةَ فِي عَلِيٍّ وَوَلِيِّكَ

معبودا! تو خود این آیه را در حق علی (ع) نازل فرمودی

عِنْدَ تَبْيِينِ ذَلِكَ وَنَصْبِكَ إِيَّاهُ لِهَذَا الْيَوْمِ:

در هنگام بیان ولایتش و منصوب نمودنش در این روز

«الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَ

رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا»،

(و آن آیه این است: «امروز آیین شما را به کمال، و نعمت

خود را بر شما به اتمام رساندم، و اسلام را به عنوان دین

شما پسندیدم.» (مائده/۳)

«وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي
الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ».

«و آن که به جز اسلام دینی را بجوید، از او پذیرفته نبوده،
در جهان دیگر در شمار زیانکاران خواهد بود.» (آل عمران /

(۱۸۵)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تَهْدِيَ قَلْبِي إِلَى دِينِكَ
وَأَنْ تَجْعَلَ لِي فِيهِ مَخْرَجًا وَنَجَاتًا.

خداوندا، تو را گواه می‌گیرم که پیام تو را به مردمان رساندم.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهَا أَكْمَلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ دِينَكُمْ بِإِمَامَتِهِ.
هان مردمان! خداوند عزوجلّ دین را با امامت علی (ع)
تکمیل فرمود.

فَمَنْ لَمْ يَأْتُمْ بِهِ

پس هر که به علی (ع) اقتدا نکند،

وَمَنْ يَقُومُ مَقَامَهُ مِنْ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ

و از جانشینانش که فرزندان من و از نسل علی (ع) هستند
(پیروی نکند)،

إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَالْعَرَضِ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ

تا برپایی رستاخیز و هنگام عرضه‌ی بر خدا،

«فَأُولَئِكَ الَّذِينَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ»
«پس آنان کسانی‌اند که اعمالشان در دو جهان تباه است»
(آل عمران / ۲۲)،

«وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ»

«و در آتش دوزخ ابدی خواهند بود» (توبه / ۱۷)،

«لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمْ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنظَرُونَ».

«نه از عذابشان کاسته و نه برایشان فرصتی خواهد بود»
(بقره / ۱۶۲).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هَذَا عَلَيَّ؛

هان مردمان! این علی است؛

أَنْصَرُّكُمْ لِي وَأَحَقُّكُمْ بِي

یاورترین و سزاوارترینتان به من

وَأَقْرَبُكُمْ إِلَيَّ وَأَعَزُّكُمْ عَلَيَّ،

و نزدیک ترین و عزیزترین شما نسبت به من

وَاللَّهُ عَزَّوَجَلَّ وَأَنَا عَنْهُ رَاضِيَانِ.
و خداوند عزوجل و من از او خشنودیم.

وَمَا نَزَلَتْ آيَةٌ رِضًا (فِي الْقُرْآنِ) إِلَّا فِيهِ،

آیه رضایتی در قرآن نیست مگر این که درباره‌ی علی (ع) است.

وَلَا خَاطَبَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَّا بَدَأَ بِهِ،

و خدا مومنان را مورد خطاب قرار نداده مگر این که به او آغاز کرده [و او اولین شخص مورد نظر خدای متعال بوده است]

وَلَا نَزَلَتْ آيَةٌ مَدْحٍ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا فِيهِ،

و آیه‌ی ستایشی در قرآن نازل نگشته مگر درباره‌ی او.

وَلَا شَهِدَ اللَّهُ بِالْجَنَّةِ فِي «هَلْ أَتَى عَلَى الْإِنْسَانِ» إِلَّا لَهُ،

و خداوند در سوره‌ی «هل أتى على الإنسان» گواهی بر بهشت [رفتن] نداده مگر برای او،

وَلَا أَنْزَلَهَا فِي سِوَاهُ وَلَا مَدَحَ بِهَا غَيْرَهُ.

و آن را در حق غیر او نازل نکرده و به آن سوره جز او را
نستوده است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، هُوَ نَاصِرُ دِينِ اللَّهِ

هان مردمان! او یاور دین خدا است

وَالْمُجَادِلُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ،

و دفاع کننده‌ی از رسول اوست.

وَهُوَ التَّقِيُّ النَّقِيُّ الْهَادِي الْمَهْدِيٌّ.

او پرهیزکار پاکیزه و رهنمای ارشاد شده [به دست خود خدا]
است.

نَبِيِّكُمْ خَيْرُ نَبِيٍّ

پیامبرتان برترین پیامبران است،

وَوَصِيكُمْ خَيْرُ وَصِيٍّ (وَبَنُوهُ خَيْرُ الْأَوْصِيَاءِ).

وصیّ او برترین وصی و فرزندان او برترین اوصیایند.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، ذُرِّيَّةُ كُلِّ نَبِيٍّ مِنْ صُلْبِهِ،

هان مردمان! فرزندان هر پیامبر از نسل اویند

وَذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِ (أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ) عَلِيٍّ.

و فرزندان من از نسل امیرالمؤمنین علی (ع) هستند.

خطر انحراف از مسیر

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ إِبْلِيسَ أَخْرَجَ آدَمَ مِنَ الْجَنَّةِ
بِالْحَسَدِ،

هان مردمان! به راستی که شیطانِ اغواگر، آدم را با رشک از
بهشت راند،

فَلَاتَحْسُدُوهُ فَتَحْبِطَ أَعْمَالُكُمْ وَتَزِلَّ أَقْدَامُكُمْ،

بنابراین، مبادا به علی (ع) رشک ورزید که کرده‌هایتان نابود
و گام‌هایتان لغزان خواهد شد.

فَإِنَّ آدَمَ أَهْبَطَ إِلَى الْأَرْضِ بِخَطِيئَةٍ وَاحِدَةٍ، وَهُوَ
صَفْوَةٌ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ،

آدم (ع) به خاطر یک اشتباه به زمین هبوط کرد و حال آن
که برگزیده‌ی خدای عزوجل بود.

وَكَيفَ بِكُمْ وَأَنْتُمْ أَنْتُمْ وَمِنْكُمْ أَعْدَاءُ اللَّهِ،

پس حال شما چگونه خواهد بود که شما شما باشید و برخی از
شما، دشمنان خدایند؟

أَلَا وَ إِنَّهُ لَا يُبْغِضُ عَلِيًّا إِلَّا شَقِيًّا،

آگاه باشید! که با علی (ع) نمی ستیزد مگر بی سعادت

وَ لَا يُؤَالِي عَلِيًّا إِلَّا تَقِيًّا،

و سرپرستی او را نمی پذیرد مگر رستگار پرهیزگار

وَ لَا يُؤْمِنُ بِهِ إِلَّا مُؤْمِنٌ مُخْلِصٌ.

و به او نمی گرود مگر ایمان دار بی آرایش.

وَ فِي عَلِيٍّ - وَاللَّهِ - نَزَلَتْ سُورَةُ الْعَصْرِ:

و سوگند به خدا که سوره‌ی عصر درباره‌ی اوست:

«بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * وَالْعَصْرِ * إِنَّ الْإِنْسَانَ

لَفِي خُسْرٍ»

«به نام خداوند همه مهر مهر ورز * قسم به زمان * که

انسان در زیان است.» (عصر / ۱-۲)

إِلَّا عَلِيًّا الَّذِي آمَنَ وَرَضِيَ بِالْحَقِّ وَالصَّبْرِ.

مگر علی (ع) که ایمان آورده و به درستی و شکیبایی آراسته است (اشاره به عصر / ۳).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ اسْتَشْهَدْتُ اللَّهَ وَبَلَّغْتُكُمْ رِسَالَتِي
هان مردمان! خدا را گواه گرفتم و پیام او را به شما رسانیدم.

«وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ».

«و بر عهده‌ی رسول، وظیفه‌ای جز بیان و ابلاغ روشن
نباشد!» (نور / ۵۴).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، «إِتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا
وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ».

هان مردمان! «تقوا پیشه کنید همان گونه که بایسته است و
نمیرید جز با شرفِ اسلام» (آل عمران / ۱۰۲)

مَعَاشِرِ النَّاسِ، «آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنَّورِ الَّذِي أُنزِلَ
مَعَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَنَرُدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا
أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبْتِ».

هان مردمان! «به خدا و رسولش و نور همراهش ایمان
آورید، پیش از آن که چهره‌ها را تباہ و باژگونه کنیم یا
چونان اصحاب روز شنبه [یهودیانی که بر خدا نیرنگ
آوردند] رانده شوید» (نساء / ۴۷).

بِاللَّهِ مَا عَنَى بِهَذِهِ الْآيَةِ إِلَّا قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِي
به خدا سوگند که مقصود خداوند از این آیه گروهی از
صحابه من است.

أَعْرِفُهُمْ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَنْسَابِهِمْ، وَقَدْ أَمَرْتُ بِالصَّفْحِ
عَنْهُمْ

کسانی که آنان را با نام و نسب می‌شناسم، اما به پرده‌پوشی
کارشان مأمورم.

فَلْيَعْمَلْ كُلُّ امْرِئٍ عَلَىٰ مَا يَجِدُ لِعَلِيٍّ فِي قَلْبِهِ مِنْ
الْحُبِّ وَالْبُغْضِ.

پس هر کس پایه کار خویش را مهر و یا خشم علی (ع) در
دل قرار دهد [و بداند که ارزش عمل او وابسته به آن است].

مَعَاشِرَ النَّاسِ، النُّورُ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَسْلُوكٌ فِيَّ ثُمَّ
فِي عَلِيٍّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ،

هان مردمان! نور خداوند عزوجل (ابتدا) در جان من جای
گرفته و سپس در جان علی بن ابی طالب (ع)،

ثُمَّ فِي النَّسْلِ مِنْهُ إِلَى الْقَائِمِ الْمَهْدِيِّ

و پس از او در نسل او تا قائم مهدی (عج) جای گرفته
است.

الَّذِي يَأْخُذُ بِحَقِّ اللَّهِ وَبِكُلِّ حَقٍّ هُوَ لَنَا،

(مهدی (عج)) همان کسی است که حق خدا را می ستاند و
همه حقوق ما را.

لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ قَدْ جَعَلَنَا حُجَّةً

چرا که خداوند عزوجل ما را دلیل و راهنما و حجت قرار داده است

عَلَى الْمُقْصِرِينَ وَالْمُعَانِدِينَ وَالْمُخَالِفِينَ

بر کوتاهی کنندگان، ستیزه‌گران و ناسازگاران،

وَالْخَائِنِينَ وَالْآثِمِينَ وَالظَّالِمِينَ وَالْغَاصِبِينَ

و بر خائنان، گنهکاران، ستمکاران و غاصبان

مِنْ جَمِيعِ الْعَالَمِينَ.

از تمامی جهانیان.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنْذِرْكُمْ

هان مردمان! هشدارتان می‌دهم:

أَنْى رَسُولُ اللَّهِ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِى الرَّسُلُ،

همانا من رسول خدايم که پیش از من نیز رسولانى آمده‌اند.

أَفَأِنْ مِتُّ أَوْ قُتِلْتُ «انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ»؟

آيا اگر من بميرم يا کشته شوم، «به جاهليت عقب‌گرد

می‌کنید؟» (آل عمران / ۱۴۴)

«وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَى عَقْبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهَ شَيْئاً

وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ»

«آن که به قهقرا برگردد، هرگز خدا را زيانى نخواهد رسانيد

و خداوند سپاسگزاران شکیباگر را پاداش خواهد داد» (آل

عمران / ۱۴۴)

أَلَا وَإِنَّ عَلِيًّا هُوَ الْمَوْصُوفُ بِالصَّبْرِ وَالشُّكْرِ،

بدانید که علی (ع) دارای کمال شکیبایی و سپاسگزاری‌اند.

ثُمَّ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدِي مِنْ صُلْبِهِ.

و پس از او فرزندان من که از نسل اویند.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ بِإِسْلَامِكُمْ، بَلْ لَا تَمُنُّوا عَلَيَّ

اللَّهِ

هان مردمان! اسلامتان را بر من منت نگذارید؛ بلکه بر خدا

منت مگذارید (اشاره به حجرات / ۱۷)

فِيْحَبِطَ عَمَلِكُمْ وَيَسْخَطَ عَلَيْكُمْ

که (در این صورت)، اعمالتان را تباه خواهد کرد و بر شما

خشم خواهد گرفت،

و يَبْتَلِيكُمْ بِشَوَاطِئِ «مِنْ نَارٍ وَ نَحَاسٍ»،

و سپس شما را به «شعله‌ی گداخته از آتش و مس»

(الرحمن / ۳۵) گرفتار خواهد نمود.

إِنَّ رَبَّكُمْ لِبِالْمِرْصَادِ.

همانا پروردگار شما در کمین گاه است (اشاره به فجر / ۱۴)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ سَيَكُونُ مِنْ بَعْدِي «أُمَّةٌ يَدْعُونَ
إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُنصَرُونَ».

مردمان! به زودی پس از من «پیشوایانی خواهند بود که
شما را به سوی آتش می خوانند و در روز رستاخیز تنها و
بدون یاور خواهند ماند» (قصص / ۴۱).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ وَأَنَا بَرِيئَانِ مِنْهُمْ.
هان مردمان! خداوند و من از آنان بیزاریم.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُمْ وَأَنْصَارَهُمْ وَأَتْبَاعَهُمْ وَأَشْيَاعَهُمْ
«فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ»

هان مردمان! آنان و یاران و پیروانشان «در بدترین جای
جهنمند» (نساء / ۱۴۵)،

وَ «لَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ».

«و جایگاه متکبران چه بد خواهد بود» (نحل/۲۹).

أَلَا إِنَّهُمْ أَصْحَابُ الصَّحِيفَةِ، فَلْيَنْظُرْ أَحَدُكُمْ فِي
صَحِيفَتِهِ!

بدانید آنان اصحاب صحیفه‌اند. پس هر کس در صحیفه‌ی
خود نظر کند.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي أَدْعُهَا إِمَامَةً وَوِرَاثَةً (فِي عَقْبِي
إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ)،

هان مردمان! من جانشینی خود را به عنوان امامت و وراثت
در نسل خود به امانت می‌گذارم تا برپایی روز رستاخیز.

وَقَدْ بَلَغْتُ مَا أُمِرْتُ بِتَبْلِيغِهِ

و حال، مأموریت تبلیغی خود را انجام دادم

حُجَّةً عَلَى كُلِّ حَاضِرٍ وَغَائِبٍ

تا برهانی باشد بر هر حاضر و غایب

وَعَلَى كُلِّ أَحَدٍ مِمَّنْ شَهِدَ أَوْ لَمْ يَشْهَدْ،

و بر هر که شاهد بود یا نبود

وُلْدًا أَوْ لَمْ يُوَلَّدْ،

و بر آنان که زاده شده یا نشده‌اند

فَلْيُبَلِّغِ الْحَاضِرُ الْغَائِبَ وَالْوَالِدُ الْوَلَدَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ.

پس تا برپایی رستاخیز، باید این سخن را حاضران به غایبان

و پدران به فرزندان برسانند.

وَسَيَجْعَلُونَ الْإِمَامَةَ بَعْدِي مُلْكَاً وَاغْتِصَاباً،

آگاه باشید! به زودی پس از من امامت را پادشاهی قرار
می دهند و غاصبانه آن را تصرف می کنند.

أَلَا لَعَنَ اللَّهُ الْغَاصِبِينَ الْمُغْتَصِبِينَ،

آگاه باشید! خداوند غاصبان چپاولگر را از رحمت خود دور
ساخته است.

وَعِنْدَهَا «سَيَفْرُغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ» (مَنْ يَفْرَغُ)

و در آن هنگام «به حسابتان خواهیم رسید ای جن و انس»
(الرحمن / ۳۱)!

وَ «يُرْسِلُ عَلَيْكُمْ شَوْاظٍ مِنْ نَارٍ وَنُحَاسٍ فَلَا تَنْتَصِرَانِ»

و «البته خداوند شعله های آتش و مس گداخته بر سر شما
جن و انس خواهد ریخت. آن جاست که دیگر یاری
نخواهید شد» (الرحمن / ۳۵)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَكُنْ لِيَذْرِكُمْ «عَلَى
مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّى يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ، وَمَا
كَانَ اللَّهُ لِيُطْلِعَكُمْ عَلَى الْغَيْبِ».

هان مردمان! هر آینه خداوند عزوجل شما را «به حالتان رها
نخواهد کرد تا ناپاک را از پاک جدا کند و خداوند نمی خواهد
شما را بر غیب آگاه گرداند» (آل عمران / ۱۷۹).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّهُ مَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَاللَّهُ مُهْلِكُهَا
بِتَكْذِيبِهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ

هان مردمان! هیچ سرزمینی نیست مگر این که خداوند به
خاطر تکذیب حق توسط اهل آن، آنان را پیش از روز
رستاخیز نابود خواهد فرمود

و مَمْلَكُهَا الْإِمَامَ الْمَهْدِيَّ

و آن سرزمین را به امام مهدی (عج) خواهد سپرد.

وَاللَّهُ مُصَدِّقٌ وَعَدَهُ.

و هر آینه خداوند وعده‌ی خود را انجام خواهد داد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قَدْ ضَلَّ قَبْلَكُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ،

هان مردمان! پیش از شما، شمار فزونی از گذشتگان گمراه

شدند

وَاللَّهُ لَقَدْ أَهْلَكَ الْأَوَّلِينَ، وَهُوَ مُهْلِكُ الْآخِرِينَ.

و خداوند قطعا آنان را نابود کرد. و همو نابودکننده‌ی
آیندگان است.

قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «أَلَمْ نُهْلِكِ الْأَوَّلِينَ، ثُمَّ نُنْبِئُهُمْ

الْآخِرِينَ»

خداوند می‌فرماید: «آیا پیشینیان را تباه نکردیم و به دنبال

آنان آیندگان را گرفتار نساختیم؟» (مرسلات / ۱۶-۱۷)

كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ، وَيَلُ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ.»

«با مجرمان این چنین کنیم. وای بر تکذیب کنندگان!»

(مرسلات / ۱۸-۱۹)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ قَدْ أَمَرَنِي وَنَهَانِي،

هان مردمان! همانا خداوند امر و نهی خود را به من فرموده

وَقَدْ أَمَرْتُ عَلِيًّا وَنَهَيْتُهُ (بِأَمْرِهِ).

و من نیز علی (ع) را امر و نهی نموده ام.

فَعَلِمُ الْأَمْرَ وَالنَّهْيَ لَدَيْهِ،

پس دانش امر و نهی الهی نزد علی (ع) است.

فَاسْمَعُوا لِأَمْرِهِ تَسْلَمُوا

پس گوش به فرمانش باشید تا در امان بمانید

وَأَطِيعُوهُ تَهْتَدُوا

و پیروی‌اش نمایید تا هدایت گردید

وَأَنْتَهُوا لِنَهْيِهِ تَرشُدُوا،

و از آنچه بازتان دارد خودداری کنید تا راه یابید.

(وَصِيرُوا إِلَىٰ مُرَادِهِ)

به سوی هدف او حرکت کنید.

وَلَا تَتَفَرَّقْ بِكُمْ السُّبُلُ عَنْ سَبِيلِهِ.

و مبدا راه‌های گونه‌گون شما را از راه او بازدارد! (اشاره به

انعام / ۱۵۳)

دوستان و دشمنان اهل بیت (ع)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَنَا صِرَاطُ اللَّهِ الْمُسْتَقِيمُ
هان مردمان! راه مستقیم خداوند منم.

الَّذِي أَمَرَكُمْ بِاتِّبَاعِهِ،
همو که خدا شما را به پیروی اش امر فرموده.

ثُمَّ عَلَيَّ مِنْ بَعْدِي.
و پس از من علی است

ثُمَّ وُلْدِي مِنْ صُلْبِهِ أُمَّةٌ (الْهُدَى)،
و آن گاه فرزندانم از نسل او،

يَهْدُونَ إِلَى الْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ.
که راه حق راهنمایند و به آن حکم و دعوت کنند (اشاره به
اعراف / ۱۸۱).

ثُمَّ قَرَأَ: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ
 الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ
 نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ *
 صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَ
 لَا الضَّالِّينَ»

سپس رسول خدا (ص) سوره‌ی فاتحه را قرائت نمود: «به
 نام خداوند همه مهرِ مهرورز * همه ستایش‌ها، ویژه
 خداست که مالک و مربی جهانیان است * رحمتش بی‌اندازه
 و مهربانی‌اش همیشگی است * صاحب و دارای روز پاداش
 است * [پروردگارا!] فقط تو را می‌پرستیم و تنها از تو یاری
 می‌خواهیم * ما را به راهِ راست هدایت کن * راه کسانی
 [چون پیامبران، صدیقان، شهیدان و صالحان] که به آنان
 نعمتِ [ایمان، عمل شایسته و اخلاق حسنه] عطا کردی، هم
 آنان که نه مورد خشم تواند و نه گمراه‌اند»

وَقَالَ: فِي نَزَلَتْ وَفِيهِمْ (وَاللَّهُ) نَزَلَتْ،

و فرمود: هان! به خدا سوگند این سوره درباره‌ی من و
 امامان نازل شده

وَلَهُمْ عَمَّتْ وَإِيَّاهُمْ خَصَّتْ،

و شامل آنان است و به آنان اختصاص دارد.

أُولَئِكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ «الَّذِينَ لَأَخَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ

يَحْزَنُونَ»،

آنان «اولیای خداوند که ترس و اندوهی برایشان نیست»
(یونس / ۶۲)،

أَلَا «إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ».

آگاه باشید: «البته حزب خدا، چیره و غالب خواهد بود»
(مائده / ۵۶).

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ الْغَاوُونَ إِخْوَانُ

الشَّيَاطِينِ

هشدار که: ستیزندگان با امامان، همان سبک‌مغزانِ گمراه و
همکاران شیاطین‌اند

«يُوحَىٰ بَعْضُهُمْ إِلَىٰ بَعْضٍ زُخْرَفَ الْقَوْلِ غُرُورًا».
«که برای گمراهی مردمان، سخنان بیهوده و پوچ را به
یکدیگر می‌رسانند» (انعام / ۱۱۲).

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ ذَكَرَهُمُ اللَّهُ فِي كِتَابِهِ،
بدانید که دوستان امامان همانند که خدا در کتاب خود از
آنان یاد کرده:

فَقَالَ عَزَّوَجَلَّ: «لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ
الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ
أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ»
خداوند عزوجل فرمود: « [ای پیامبر ما] نمی‌یابی کسانی را
که به خدا و روز بازپسین ایمان دارند، دشمنان خدا و رسولش
را دوست بدارند، گرچه آنان پدران، برادران و خویشانان
باشند..

«أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ
 مِّنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
 خَالِدِينَ فِيهَا، رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ، أُولَئِكَ
 حِزْبُ اللَّهِ، أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ».

...آنان [که چنین اند] خداوند ایمان را در دل هایشان نبشته و
 به روحی از جانب خود نیرومندشان ساخته و آنان را به
 بهشت‌هایی که از زیر [درختان] آن نهرها جاری است
 درمی‌آورد، در آنجا جاودانه‌اند، خدا از آنان خشنود است و
 آنان هم از خدا خشنودند. اینان حزب خدا هستند، آگاه باش
 که بی‌تردید حزب خدا همان رستگارانند» (مجادله / ۲۲).

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ
 عَزَّوَجَلَّ

هان! دوستداران امامان، مومنانی‌اند که قرآن چنان
 توصیفشان فرموده

فَقَالَ: «الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُمْ بِظُلْمٍ
أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ».

«آنان که ایمان آورده و باور خود را به شرک نیالوده‌اند، در
امان و در راه راست هستند» (انعام / ۸۲).

(أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَرْتَابُوا).

هشدار! یاران پیشوایان، کسانی‌اند که ایمان آورده و شک
نکردند (اشاره به حجرات / ۱۵).

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمُ الَّذِينَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ بِسَلَامٍ آمِنِينَ،
هشدار! اولیای امامان آنانند که با آرامش و سلام به بهشت
وارد خواهند شد

«تَتَلَقَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ» بِالتَّسْلِيمِ

با سلام و درود، «فرشتگان به استقبالشان می‌آیند» (انبیاء /

۱۰۳)،

يَقُولُونَ: «سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ».
خواهند گفت: «درود بر شما که پاک شده‌اید. اینک داخل
بهشت شوید که جاودانه در آن خواهید بود» (زمر / ۷۳).

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ، لَهُمُ الْجَنَّةُ

هان! بهشت پاداش دوستان آنان است

«يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ».

و «در آن بی حساب روزی داده خواهند شد» (غافر / ۴۰).

أَلَا إِنَّ أَعْدَائَهُمُ الَّذِينَ يَصَلُونَ سَعِيرًا.

هان! دشمنان آنان آن کسانی‌اند که در آتش درآیند. (اشاره

به نساء / ۱۰)

أَلَا إِنَّ أَعْدَائَهُمُ الَّذِينَ يَسْمَعُونَ لِحَنَّهُمْ «شَهِقًا وَ

هِيَ تَفُورٌ» وَ يَرَوْنَ لَهَا زَفِيرًا.

هان! دشمنان آنان آن کسانی‌اند که «ناله‌ی افروزش جهنم

را می‌شنوند در حالی که شعله‌های آتش زبانه می‌کشد»

(ملک / ۷) و زفیر (صدی بازدم) جهنم را نیز درمی‌یابند.

أَلَا إِنَّ أَعْدَائَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ فِيهِمْ: «كُلَّمَا دَخَلَتْ
 أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّىٰ إِذَا ادَّارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ
 أُخْرَاهُمْ لِأَوْلَاهُمْ رَبَّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا
 ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ، قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِن لَّا تَعْلَمُونَ).
 هان! دشمنان آنان آن کسانی‌اند که خداوند درباره‌ی آنان
 فرموده: «هرگاه امتی داخل جهنم شود، هم مسلکان خود را
 نفرین کند تا آن که همه آنان با خفت و خواری در آتش
 جمع شوند، آن گاه پیروانشان درباره پیشوایانشان گویند:
 پروردگارا! اینان ما را به گمراهی کشیدند، پس عذابشان را از
 آتش دوچندان گردان. خدا می‌فرماید: برای هر کدامتان دو
 چندان است، ولی نمی‌دانید» (اعراف / ۳۸).

أَلَا إِنَّ أَعْدَاءَهُمُ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: «كُلَّمَا أُلْقِيَ
 فِيهَا فَوْجٌ سَأَلَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ * قَالُوا بَلَى
 قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبْنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ
 أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ كَبِيرٍ * وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ
 نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ * فَاعْتَرَفُوا بِذَنبِهِمْ
 أَلا فَسُحْقًا لِأَصْحَابِ السَّعِيرِ».

هشدار! که دشمنان امامان همانانند که خداوند درباره‌ی آنان
 فرموده: «هر گروهی از آنان داخل جهنم شود نگاهبانان
 می‌پرسند: مگر برایتان ترساننده‌ی نیامد؟! * می‌گویند: چرا
 ترساننده آمد لیکن تکذیب کردیم و گفتیم: خداوند وحی
 نفرستاده و شما نیستید مگر در گمراهی بزرگ! * و
 می‌گویند: اگر ما [دعوت سعادت‌بخش آنان را] شنیده بودیم،
 یا [در حقایقی که برای ما آوردند] تعقل کرده بودیم، در
 میان [آتش] اهل آتش سوزان نبودیم * پس به گناه خود
 اعتراف می‌کنند. هان! نابود باد دوزخیان!» (ملک/۸-۱۱)

أَلَا إِنَّ أَوْلِيَاءَهُمْ «الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ، لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ».

هان! یاران امامان «کسانی‌اند که در نهان، از پروردگار خویش ترسانند؛ آمرزش و پاداش بزرگ برای آنان خواهد بود» (ملک / ۱۲).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، شَتَّانَ مَا بَيْنَ السَّعِيرِ وَالْأَجْرِ الْكَبِيرِ.
هان مردمان! چه بسیار راه است میان آتش و پاداش بزرگ!

(مَعَاشِرَ النَّاسِ)، عَدُونًا مَنْ ذَمَّهُ اللهُ وَلَعَنَهُ،

هان مردمان! دشمنان ما کسانی‌اند که خداوند آنان را ناستوده و نفرین فرموده،

وَوَلِيْنَا (كُلُّ) مَنْ مَدَحَهُ اللهُ وَ أَحَبَّهُ.

و دوستان ما کسانی‌اند که آنان را ستوده و دوست دارد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي (أَنَا) النَّذِيرُ وَعَلِيٌّ الْبَشِيرُ.
هان مردمان! بدانید که همانا من اندازگرم و علی (ع) مژده دهنده.

(مَعَاشِرَ النَّاسِ)، أَلَا وَإِنِّي مُنذِرٌ وَعَلِيٌّ هَادٍ.

هان! که من بیم دهندهام و علی (ع) راهنما.

مَعَاشِرَ النَّاسِ (أَلَا) وَإِنِّي نَبِيٌّ وَعَلِيٌّ وَصِيٌّ.

هان مردمان! بدانید که من پیامبرم و علی (ع) وصی من است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، أَلَا وَإِنِّي رَسُولٌ

هان مردمان! بدانید که همانا من فرستادهام

وَعَلِيٌّ الْإِمَامُ وَالْوَصِيُّ مِنْ بَعْدِي،

و علی (ع) امام و وصی پس از من است

وَالْأُمَّةُ مِنْ بَعْدِهِ وَوَلَدُهُ.

و امامان پس از علی (ع) فرزندان اویند.

أَلَا وَإِنِّي وَالِدُهُمْ وَهُمْ يَخْرُجُونَ مِنْ صُلْبِهِ.

آگاه باشید! من پدرشانم ولی ایشان از نسل علی (ع) اند.

حضرت مهدی (عج)

أَلَا إِنَّ خَاتَمَ الْأُمَّةِ مِنَّا الْقَائِمَ الْمَهْدِيَّ.
آگاه باشید! همانا آخرین امام، قائم مهدی از ماست.

أَلَا إِنَّهُ الظَّاهِرُ عَلَى الدِّينِ.
هان! او بر تمامی ادیان چیره خواهد بود.

أَلَا إِنَّهُ الْمُنتَقِمُ مِنَ الظَّالِمِينَ.
هشدار! که اوست انتقام گیرنده از ستمکاران.

أَلَا إِنَّهُ فَاتِحُ الحُصُونِ وَهَادِمُهَا.
هشدار! که اوست فاتح دژها و منهدم کنندهی آنها.

أَلَا إِنَّهُ غَالِبُ كُلِّ قَبِيلَةٍ مِنْ أَهْلِ الشَّرِكِ وَهَادِيهَا.
هشدار! که اوست چیره بر تمامی قبایل مشرکان و راهنمای آنان.

أَلَا إِنَّهُ الْمُدْرِكُ بِكُلِّ ثَارٍ لِأَوْلِيَاءِ اللَّهِ.
هشدار! که او خونخواه تمام اولیای خداست.

أَلَا إِنَّهُ النَّاصِرُ لِدِينِ اللَّهِ.
آگاه باشید! اوست یاور دین خدا.

أَلَا إِنَّهُ الْغَرَّافُ مِنْ بَحْرِ عَمِيقٍ.
هشدار! که از دریایی ژرف پیمانه‌هایی افزون گیرد.

أَلَا إِنَّهُ يَسِمُ كُلَّ ذِي فَضْلٍ بِفَضْلِهِ وَكُلَّ ذِي جَهْلٍ
بِجَهْلِهِ.

هشدار! که او به هر ارزشمندی به اندازه‌ی ارزش او، و به هر نادان و بی‌ارزشی به اندازه‌ی نادانی‌اش نیکی کند.

أَلَا إِنَّهُ خَيْرَةُ اللَّهِ وَمُخْتَارُهُ.
هشدار! که او نیکو و برگزیده‌ی خداوند است.

أَلَا إِنَّهُ وَارِثُ كُلِّ عِلْمٍ وَالْمُحِيطُ بِكُلِّ فَهْمٍ.

هشدار! که او وارث دانش‌ها و حاکم بر ادراک‌هاست.

أَلَا إِنَّهُ الْمُخْبِرُ عَنْ رَبِّهِ عَزَّوَجَلَّ وَالْمُشِيدُ لِأَمْرِ آيَاتِهِ.

هان! بدانید که او از سوی پروردگارش سخن می‌گوید و آیات و نشانه‌های او را برپا کند.

أَلَا إِنَّهُ الرَّشِيدُ السَّدِيدُ.

بدانید همانا اوست بالیده و استوار.

أَلَا إِنَّهُ الْمُفَوَّضُ إِلَيْهِ.

بیدار باشید! هموست که [اختیار امور جهانیان و آیین آنان] به او واگذار شده است.

أَلَا إِنَّهُ قَدْ بَشَّرَ بِهِ مَنْ سَلَفَ مِنَ الْقُرُونِ بَيْنَ يَدَيْهِ.

آگاه باشید! که تمامی گذشتگان ظهور او را مژده داده‌اند.

أَلَا إِنَّهُ الْبَاقِي حُجَّةٌ وَلَا حُجَّةَ بَعْدَهُ

آگاه باشید! که اوست حجت پایدار و پس از او حجتی نخواهد بود.

وَلَا حَقَّ إِلَّا مَعَهُ وَلَا نُورَ إِلَّا عِنْدَهُ.

حق فقط با او است و نور و تنها نزد اوست.

أَلَا إِنَّهُ لَا غَالِبَ لَهُ

هان! کسی بر او پیروز نخواهد شد

وَلَا مَنْصُورَ عَلَيْهِ.

و دشمن او یاری نخواهد گشت.

أَلَا وَ إِنَّهُ وَلِيُّ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ،

آگاه باشید که او ولی خدا در زمین است

وَحَاكِمُهُ فِي خَلْقِهِ،

داور او در میان مردم است

وَأَمِينُهُ فِي سِرِّهِ وَعَلَانِيَتِهِ.

و امانتدار او در امور آشکار و نهان است.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنِّي قَدْ بَيَّنْتُ لَكُمْ وَأَفْهَمْتُكُمْ،

هان مردمان! من پیام خدا را برایتان آشکار کرده تفهیم نمودم

وَهَذَا عَلِيٌّ يُفْهِمُكُمْ بَعْدِي.

و این علی است که پس از من شما را آگاه می کند.

أَلَا وَ إِنِّي عِنْدَ انْقِضَاءِ خُطْبَتِي أَدْعُوكُمْ إِلَى مُصَافَقَتِي

عَلَى بَيْعَتِهِ وَ الإِقْرَارِ بِهِ، ثُمَّ مُصَافَقَتِهِ بَعْدِي.

اینک شما را می خوانم که پس از پایان خطبه با من و سپس با علی دست دهید تا با او بیعت کرده به امامت او اقرار نمایید.

أَلَا وَ إِنِّي قَدْ بَايَعْتُ اللَّهَ وَ عَلِيٌّ قَدْ بَايَعَنِي

آگاه باشید من با خداوند و علی با من پیمان بسته

وَأَنَا آخِذُكُمْ بِالْبَيْعَةِ لَهُ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ.

و من اکنون از سوی خدای عزوجل برای امامت او پیمان
می گیرم.

«إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ، يَدُ اللَّهِ فَوْقَ
أَيْدِيهِمْ. فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ، وَمَنْ
أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا.»

«[ای پیامبر] آنان که با تو بیعت کنند هر آینه با خدا بیعت
کرده اند. دست خدا بالای دستان آنان است. و هر کس
بیعت شکند، بر زیان خود شکسته، و آن کس که بر پیمان
خداوند استوار و باوفا باشد، خداوند به او پاداش بزرگی
خواهد داد» (فتح/۱۰).

حج و عمره، نماز و روزه

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ،
هان مردمان! همانا حج و عمره از شعائر و آداب و رسوم
خدایی است.

«فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطَّوَّفَ
بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلِيمٌ.»
«پس زائران خانه‌ی خدا و عمره کنندگان بر صفا و مروه
بسیار طواف کنند و کسی که [به خواست خودش افزون بر
واجبات] کار نیکی انجام دهد، بدون تردید، خدا پاداش
دهنده و [به کار و حال او] داناست» (بقره/ ۱۵۸).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ،

هان مردمان! در خانه‌ی خدا حج گزارید؛

فَمَا وَرَدَهُ أَهْلُ بَيْتٍ إِلَّا اسْتَغْنَوْا وَأُبْشِرُوا،

هیچ خاندانی داخل خانه‌ی خدا نشد مگر آن که بی‌نیاز شد و
مژده گرفت،

وَلَا تَخْلَفُوا عَنْهُ إِلَّا بَتَرُوا وَافْتَقَرُوا.

و کسی از آن روی برنگردانید مگر بی بهره و نیازمند گردید.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا وَقَفَ بِالْمَوْقِفِ مُؤْمِنٌ إِلَّا غَفَرَ اللَّهُ
لَهُ مَا سَلَفَ مِنْ ذَنْبِهِ إِلَى وَقْتِهِ ذَلِكَ،

هان مردمان! مؤمنی در مواقف حج نماند، مگر این که خدا
گناهان گذشته‌ی او را بیامرزد

فَإِذَا انْقَضَتْ حَجَّتُهُ اسْتَأْنَفَ عَمَلَهُ.

و پس از پایان اعمال حج، حاجی [با پرونده‌ای پاک] کار
خود را از سر می‌گیرد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْحُجَّاجُ مُعَانُونَ وَ نَفَقَاتُهُمْ مُخْلَفَةٌ
عَلَيْهِمْ

هان مردمان! حاجیان دستگیری شده‌اند و هزینه‌های
سفرشان جبران می‌شود

وَاللَّهِ «لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ».

و البته «خداوند پاداش نیکوکاران را تباه نخواهد کرد»
(توبه / ۱۲۰).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، حُجُّوا الْبَيْتَ بِكَمَالِ الدِّينِ وَالتَّفَقُّهِ،
هان مردمان! خانه‌ی خدا را با دین کامل و دانشی ژرف
زیارت کنید

وَلَا تَنْصَرِفُوا عَنِ الْمَشَاهِدِ إِلَّا بِتَوْبَةٍ وَ إِقْلَاعٍ.
و از زیارتگاه‌ها جز با توبه و بازایستادن [از گناهان]
برنگردید.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، «أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَ آتُوا الزَّكَاةَ» كَمَا
أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ،

هان مردمان! نماز را به پا دارید و زکات بپردازید (بقره / ۴۳)
همان سان که خداوند عزوجل امر فرموده.

فَإِنْ طَالَ عَلَيْكُمُ الْأَمَدُ فَقَصِّرْتُمْ أَوْ نَسِيتُمْ فَعَلِيَ
وَلِيَّكُمْ وَمُبَيِّنٌ لَكُمْ،

پس اگر زمان بر شما دراز شد و کوتاهی کردید یا از یاد
بردید، علی (ع) صاحب اختیار و تبیین کننده‌ی بر شماست.

الَّذِي نَصَبَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَكُمْ بَعْدِي أَمِينَ خَلِقِهِ.
همو که خداوند عزوجل او را پس از من امانتدار خویش در
میان آفریدگانش نهاده.

إِنَّهُ مِنِّي وَ أَنَا مِنْهُ، وَ هُوَ وَ مَنْ تَخَلَّفُ مِنْ ذُرِّيَّتِي
يُخْبِرُونَكُمْ بِمَا تَسْأَلُونَ عَنْهُ وَيُبَيِّنُونَ لَكُمْ مَا لَا تَعْلَمُونَ.
همانا او از من و من از اویم. و او و فرزندان من از جانشینان
او، پرسش‌های شما را پاسخ دهند و آن چه را نمی‌دانید به
شما می‌آموزند.

أَلَا إِنَّ الْحَلَالَ وَالْحَرَامَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ أُحْصِيَهُمَا
وَأَعْرَفَهُمَا فَآمَرَ بِالْحَلَالِ وَانْهَى عَنِ الْحَرَامِ فِي مَقَامٍ
وَاحِدٍ،

هان! روا و ناروا بیش از آن است که من شمارش کنم و
بشناسانم و در این جا یکباره به روا فرمان دهم و از ناروا
بازدارم.

فَأَمَرْتُ أَنْ آخُذَ الْبَيْعَةَ مِنْكُمْ وَالصَّفْقَةَ لَكُمْ بِقَبُولِ
مَا جِئْتُ بِهِ عَنِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي عَلِيِّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
وَالأَوْصِيَاءِ مِنْ بَعْدِهِ.

از این روی مأمورم از شما بیعت بگیرم که دست در دست
من نهید در مورد پذیرش آنچه از سوی خداوند آورده‌ام
درباره‌ی علی امیرالمؤمنین و اوصیای پس از او.

الَّذِينَ هُمْ مِنِّي وَمِنْهُ،
همانانی که از من و اویند.

إِمَامَةٌ فِيهِمْ قَائِمَةٌ،

و این امامت در آنان پایدار است

خَاتَمُهَا الْمَهْدِيُّ

و فرجامشان، مهدی (عج) است

إِلَى يَوْمٍ يَلْقَى اللَّهُ الَّذِي يُقَدِّرُ وَيَقْضِي.

و استمرار امامت تا روزی است که او با خداوندی که قدر و
قضا به دست او است، ملاقات کند.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، وَ كُلِّ حَلَالٍ دَلَلْتُمْ عَلَيْهِ وَ كُلِّ حَرَامٍ
نَهَيْتُمْ عَنْهُ

هان مردمان! شما را به هرگونه روا و ناروا راهنمایی کردم

فَإِنِّي لَمْ أَرْجِعْ عَنْ ذَلِكَ وَ لَمْ أُبَدِّلْ.

و از آن هرگز برنمی‌گردم و تغییر نمی‌دهم.

أَلَا فَادْكُرُوا ذَلِكُمْ وَأَحْفَظُوا لَهُ،

بدانید و آگاه باشید! آن‌ها را یاد کنید و نگه دارید و یکدیگر
را به آن توصیه نمایید

وَلَا تُبَدِّلُوهُ وَلَا تَغَيِّرُوهُ.

و در احکام خدا دگرگونی و تغییر راه ندهید.

أَلَا وَإِنِّي أُجَدِّدُ الْقَوْلَ: أَلَا «فَأَقِمْوَا الصَّلَاةَ وَآتُوا

الزَّكَاةَ»

هشدار که دوباره می‌گویم: بیدار باشید! «نماز را به پا دارید و زکات بپردازید» (حج / ۷۸).

وَأْمُرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهَوْا عَنِ الْمُنْكَرِ.

و امر به معروف کنید و از منکر بازدارید.

أَلَا وَإِنَّ رَأْسَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ أَنْ تَنْتَهَوْا إِلَى قَوْلِي

و بدانید که ریشه‌ی امر به معروف این است که به گفته‌ی من [درباره‌ی امامت] برسید

وَتُبَلِّغُوهُ مَنْ لَمْ يَحْضُرْ

و سخن مرا به دیگران برسانید

وَتَأْمُرُوهُ بِقَبُولِهِ عَنِّي

و غایبان را به پذیرش فرمان من توصیه کنید

وَتَنْهَوُهُ عَنِ مَخَالَفَتِهِ،

و آنان را از ناسازگاری سخنان من بازدارید؛

فَإِنَّهُ أَمْرٌ مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَمِنِّي.

همانا سخن من فرمان خدا و فرمان من است.

وَلَا أَمْرٌ مَعْرُوفٍ وَلَا نَهْيٌ عَنِ مُنْكَرٍ إِلَّا مَعَ إِمَامٍ

مَعْصُومٍ.

و هیچ امر به معروف و نهی از منکر جز با امام معصوم

تحقق و کمال نمی یابد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، الْقُرْآنُ يُعَرِّفُكُمْ أَنَّ الْأُمَّةَ مِنْ بَعْدِهِ

وُلْدُهُ،

هان مردمان! قرآن بر شما روشن می کند که امامان پس از

علی (ع) فرزندان اویند

وَعَرَفْتَكُمْ إِنَّهُمْ مِّنِّي وَمِنْهُ،

و من به شما شناساندم که آنان از من و از اویند،

حَيْثُ يَقُولُ اللهُ فِي كِتَابِهِ: «وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ».

چرا که خداوند در کتاب خود می‌گوید: «امامت را فرمانی پایدار در نسل او قرار داد» (زخرف / ۲۸)

وَقُلْتُ: لَنْ تَضِلُّوا مَا إِن تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا.

و من نیز گفته‌ام که: مادام که به قرآن و امامان تمسک کنید، گمراه نخواهید شد.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، التَّقْوَى، التَّقْوَى، وَاحْذَرُوا السَّاعَةَ

هان مردمان! تقوا را، تقوا را رعایت کرده از سختی رستاخیز بهراسید،

كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ: «إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ».

همان گونه که خداوند عزوجل فرمود: «البته زلزله‌ی روز رستاخیز، حادثه‌ی بزرگ است» (حج / ۱).

أذْكُرُوا الْمَمَاتَ (وَالْمَعَادَ) وَالْحِسَابَ وَالْمَوَازِينَ
مرگ، قیامت، حساب و ترازوهای اعمال را به یاد آورید

وَالْمُحَاسَبَةَ بَيْنَ يَدَي رَّبِّ الْعَالَمِينَ وَالثَّوَابَ
وَالْعِقَابَ.

و محاسبه‌ی در برابر پروردگار جهانیان و پاداش و کیفر را یاد کنید.

فَمَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ أُثِيبَ عَلَيْهَا
آن که نیکی آورد، پاداش گیرد.

وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَيْسَ لَهُ فِي الْجَنَّةِ نَصِيبٌ.
و آن که بدی کرد، بهره‌ای از بهشت نخواهد برد.

بیعت گرفتن رسمی

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّكُمْ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُصَافِقُونِي بِكَفٍّ

وَاحِدٍ فِي وَقْتٍ وَاحِدٍ،

هان مردمان! شما بیش از آنید که در یک زمان با یک دست من بیعت نمایید.

وَقَدْ أَمَرَنِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ آخُذَ مِنْ أَلْسِنَتِكُمْ الْإِقْرَارَ

از این روی خداوند عزوجل به من دستور داده که از زبان شما اقرار بگیرم

مَا عَقَدْتُ لِعَلِيٍّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ،

بر پیمان ولایت علی امیرالمؤمنین (ع) که بر عهده شما نهادم

وَلَمَنْ جَاءَ بَعْدَهُ مِنَ الْأُمَّةِ مِنِّي وَ مِنْهُ،

و نیز بر امامان پس از او که از نسل من و اویند؛

عَلَى مَا أَعْلَمْتُمْ أَنْ ذُرِّيَّتِي مِنْ صُلْبِهِ.

همان گونه که اعلام کردم که ذریّه من از نسل اوست.

فَقُولُوا بِأَجْمَعِكُمْ:

پس همگان یکصدا بگویید:

إِنَّا سَامِعُونَ مُطِيعُونَ رَاضُونَ مُنْقَادُونَ

البته که سخنان تو را شنیده، پیروی می کنیم و از آن ها
خشنودیم و اطاعت می کنیم

لِهَا بَلَّغْتَ عَنْ رَبِّنا وَرَبِّكَ

همان را که از سوی پروردگاران به ما ابلاغ کردی،

فِي أَمْرِ إِمَامِنَا عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ

در مورد امامت امامان علی امیرالمؤمنین (ع)

وَمَنْ وُلِدَ مِنْ صُلْبِهِ مِنَ الْأُمَّةِ.
و نیز امامان دیگر که از صلب اویند.

نُبَايِعُكَ عَلَى ذَلِكَ

با تو پیمان می بندیم

بِقُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَأَلْسِنَتِنَا وَأَيْدِينَا.

با دل و جان و زبان و دستهایمان.

عَلَى ذَلِكَ نَحْيِي وَ عَلَيْهِ نَمُوتُ وَ عَلَيْهِ نُبْعَثُ.

با این پیمان زنده ایم و با آن خواهیم مرد و با آن اعتقاد
برانگیخته می شویم.

وَلَا نُغَيِّرُ وَلَا نُبَدِّلُ،

و هرگز آن را دگرگون نکرده و تغییر نخواهیم داد.

وَلَا نَشْكُ (وَلَا نَجْحَدُ) وَلَا نَرْتَابُ،

و شک نکرده، انکار نمی کنیم و در آن تردید نخواهیم کرد.

وَلَا نَرْجِعُ عَنِ الْعَهْدِ وَلَا نَنْقُضُ الْمِيثَاقَ.

و از عهد و پیمان خود بر نمی گردیم.

وَعَظَّتْنَا بِوَعْظِ اللَّهِ

[ای رسول خدا] ما را به فرمان خدا پند دادی،

فِي عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأئِمَّةِ الَّذِينَ ذَكَرْتَ مِنْ

ذُرِّيَّتِكَ مِنْ وُلْدِهِ بَعْدَهُ،

درباره‌ی علی امیرالمؤمنین (ع) و امامانی که از نسل تو و از
فرزندان اویند،

الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ وَمَنْ نَصَبَهُ اللَّهُ بَعْدَهُمَا.

یعنی حسن (ع) و حسین (ع) و آنان که خداوند پس از آنان
منصوب کرده است.

فَالْعَهْدُ وَالْمِيثَاقُ لَهُمْ مَا خُوذُ مِنَّا،

پس عهد و پیمان از ما گرفته شد

مِنْ قُلُوبِنَا وَأَنْفُسِنَا وَأَلْسِنَتِنَا وَضَمَائِرِنَا وَأَيْدِينَا.

از دل و جان و زبان و روح و دستانمان.

مَنْ أَدْرَكَهَا بِيَدِهِ وَإِلَّا فَقَدْ أَقْرَبَ بِلِسَانِهِ،

هر کس توانست با دست (پیمان بسته) و اگر نتوانست با

زبان اقرار کند.

وَلَا نَبْتَغِي بِذَلِكَ بَدَلًا وَلَا يَرَى اللَّهُ مِنْ أَنْفُسِنَا حَوْلًا.

و هرگز پیمانمان را دگرگون نخواهیم کرد و خداوند از ما

شکست عهد نبیند.

نَحْنُ نُؤَدِّي ذَلِكَ عَنْكَ الْدَانِي وَالْقَاصِي مِنْ أَوْلَادِنَا

وَأَهَالِينَا،

و نیز فرمان تو را به نزدیک و دور از فرزندان و خویشان

خود خواهیم رسانید

و نَشْهَدُ اللَّهَ بِذَلِكَ

و خداوند را بر آن گواه خواهیم گرفت.

«وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا»

«و هر آینه خداوند بر گواهی کافی است» (نساء / ۷۹)

وَأَنْتَ عَلَيْنَا بِهٖ شَهِيدٌ

و تو نیز بر ما گواه باش.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، مَا تَقُولُونَ؟

هان مردمان! چه می گوید؟

فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ كُلَّ صَوْتٍ وَخَافِيَةٍ كُلِّ نَفْسٍ،

همانا خداوند هر صدایی را می شنود و آن را که از دل ها می گذرد می داند.

«فَمَنْ اهْتَدَىٰ فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ ضَلَّٰ فَإِنَّمَا يَضِلُّ عَلَيْهَا»،

«هر آن کس هدایت پذیرفت، به خیر خویش پذیرفته و آن که گمراه شد، به زیان خود رفته» (زمر / ۴۱)

وَمَنْ بَايَعَ فَإِنَّمَا يُبَايِعُ اللَّهَ،

و هر کس بیعت کند، هر آینه با خداوند پیمان بسته (اشاره
به فتح / ۱۰)

«يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ».

که «دست خدا بالای دستان آنهاست» (فتح / ۱۰).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، فَبَايَعُوا اللَّهَ وَبَايَعُونِي

هان مردمان! اینک با خداوند بیعت کنید و با من پیمان
بندید

وَبَايَعُوا عَلِيًّا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْحَسَنَ وَالْحُسَيْنَ وَالْأُمَّةَ
مِنْهُمْ

و با علی امیرالمؤمنین (ع) و حسن (ع) و حسین (ع) و
امامان از نسل آنان (ع) بیعت کنید.

فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ كَلِمَةً بَاقِيَةً.

که نشانه‌ی پایدارند در دنیا و آخرت.

يُهْلِكُ اللَّهُ مَنْ غَدَرَ وَ يَرْحَمُ مَنْ وَفَى،

خداوند مکاران را تباه می‌کند و به باوفایان مهر می‌ورزد.

«وَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا

عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهُ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا».

«هر که پیمان شکند، جز این نیست که به زیان خود گام برداشته، و هر که بر عهده‌ی که با خدا بسته پابرجا ماند، به زودی خدا او را پاداش بزرگی خواهد داد» (فتح / ۱۰).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا الَّذِي قُلْتُمْ لَكُمْ

هان مردمان! آن چه بر شما برگفتم بگویید

وَسَلِّمُوا عَلَى عَلِيٍّ بِأَمْرِ الْمُؤْمِنِينَ،

و بر علی با عنوان امیرالمؤمنین درود فرستید

وَقُولُوا: «سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ

الْمَصِيرُ»

و بگوئید: «شنیدیم و فرمان می‌بریم پروردگارا، آمرزشت خواهیم و بازگشت به سوی تو است.» (بقره / ۲۸۵)

وَقُولُوا: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَ مَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ»

و نیز بگوئید: «تمام سپاس و ستایش خدایی راست که ما را به این راهنمایی فرمود و گرنه راه نمی‌یافتیم» (اعراف / ۴۳)

مَعَاشِرَ النَّاسِ، إِنَّ فَضَائِلَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عِنْدَ
اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ - وَ قَدْ أَنْزَلَهَا فِي الْقُرْآنِ - أَكْثَرَ مِنْ أَنْ
أُحْصِيَهَا فِي مَقَامٍ وَاحِدٍ،

هان مردمان! هر آینه برتری‌های علی بن ابی طالب (ع) نزد خداوند عزوجل - که در قرآن نازل فرموده - بیش از آن است که من یکباره برشمارم.

فَمَنْ أَنْبَأَكُمْ بِهَا وَ عَرَفَهَا فَصَدَّقُوهُ.

پس هر کس از مقامات علی (ع) خبر داد و آن‌ها را شناخت
او را تصدیق و تأیید کنید.

مَعَاشِرَ النَّاسِ، «مَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ» وَ عَلِيًّا وَ
الْأُمَّةَ الَّذِينَ ذَكَرْتُهُمْ «فَقَدْ فَازَ فَوْزًا» عَظِيمًا.

هان مردمان! «آن کس که از خدا و رسولش» و علی و
امامانی که نام بردم «پیروی کند، به رستگاری بزرگی دست
یافته است» (احزاب / ۷۱).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، السَّابِقُونَ إِلَىٰ مُبَايَعَتِهِ وَ مَوْلَاتِهِ وَ
التَّسْلِيمِ عَلَيْهِ بِأَمْرِ الْمُؤْمِنِينَ

هان مردمان! سبقت جویان به بیعت و پیمان با او و
سرپرستی او و سلام‌کنندگان بر او با لقب امیرالمؤمنین،

«أُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ» «فِي جَنَاتِ النَّعِيمِ».

«آنان، همان رستگارانند» (توبه / ۲۰) و «در بهشت‌های
پر بهره خواهند بود» (واقعه / ۱۲).

مَعَاشِرَ النَّاسِ، قُولُوا مَا يَرْضَى اللَّهُ بِهِ عَنْكُمْ مِنْ
الْقَوْلِ،

هان مردمان! سخنی را که خدا را خشنود می کند بگویند

فَإِنْ تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً «فَلَنْ يَضُرَّ
اللَّهُ شَيْئاً».

که اگر شما و تمامی زمینیان کفران ورزید، «خدا را زیانی
نخواهد رسانید» (آل عمران / ۱۴۴).

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ (مَا أَدَيْتُ وَأَمَرْتُ)
پروردگارا، آنان را که به آن چه ادا کردم و فرمان دادم ایمان
آوردند، بیامرزد.

وَاعْظِبْ عَلَى (الْجَاهِدِينَ) الْكَافِرِينَ،
و بر منکران کافر خشم گیر!

«وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ».

و «ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است» (فاتحه / ۱)

پس از سخنان رسول خدا (ص) جمعیت شروع کردند به امیرالمومنین (ع) تبریک گفتند و حسان بن ثابت نیز با اجازه رسول خدا، ماجرای غدیر در شعری سرود.